

El meu cardenal

Fúlvia Nicolàs, autora del llibre 'Converses amb un cardenal valencià', d'Edicions Tàndem, explica en aquest article les impressions que li causà Tarancón durant la vintena de vegades que l'anà a entrevistar a Vila-real.

He vist, en un telenotícies, don Vicent i la seua germana passejant de bracet sota el sol engegador del seu jardí, a Vila-real. Caminaven a poc a poc, amb molt de compte, com camina ella, que és tan fràgil. Monsenyor mirava recte al davant amb impaciència, cansat de fer comèdia. De sobte, m'he adonat que ja no tornaré a pujar a Torre Anita.

Torre Anita és un xalet vulgar, no gaire gran, d'un disseny impossible, anys 60 (Rosa Serrano en diu en broma *la casita de Sonia Bruno*), però és al costat del riu, molt a prop de l'ermita de la Mare de Déu de Gràcia, en un indret silenciós i immòbil, on sempre fa un sol de diumenge.

Entre l'octubre del 1992 i el gener d'enquany vaig pujar més d'una vintena de vegades a Torre Anita per entrevistar Monsenyor. Que jo recorde, només un dia va fer mal temps, i me'n recorde perquè en la conversa ho vàrem remarcar. Per ell, el mal temps no era notícia. Deia sovint que la conversa és per a parlar de coses de profit. Ara aquells viatges a Vila-real se'm confonen a la memòria, perquè tots eren gairebé idèntics. Arribava sola, amb cotxe, passava la tanca del jardí, sempre oberta, i aparcava de qualsevol manera en la minironda que envolta la casa. Saludava l'atrotinat gos guardià que dormia a l'ombra de la caseta, mig catatònic, i pujava els tres esglaons fins al porxo.

Mai no em van obrir la porta a la primera. Sempre passaven dos, tres, cinc minuts..., fins que començava a dubtar si no m'havia equivocat de dia. I quan ja en desistia, de sobte la porta s'obria i una de les dues religioses que atendien Monsenyor m'esperava amb un somriure. Mai no he sabut ben bé quina de les dues: s'assemblen tant que els deia Pixie i Dixie.

Don Vicent m'esperava al terrabastall on tenia l'estudi, dret i amb el puro preparat. A vegades m'oferia la mà i a vegades no, i això ja em donava una idea de l'humor del dia. Ell anava per feina, sense cerimònies. M'indicava una cadira giratòria, incomodíssima, i ell ocupava una bu-

tacona, d'esquena a la finestra. Encenia el puro, i quan jo encara no havia tingut ni temps de connectar les enregistadores, començava: "On érem...?". I anàvem fent.

De tant en tant, la conversa s'encallava. Havíem topat amb algun dels grans tòpics taranconians (Tarancón, home d'estat) i Monsenyor provava d'engaltar-me el discurs estàndard, un discurs que tenia preparat de temps immemorial i que repetia en to declamatori, amb frases i paràgrafs sencers idèntics als que jo ja n'havia llegit en dotzenes d'entrevistes. Crec que no es refiava gaire de l'enteniement dels periodistes, per dir-ho d'una manera suau.

Llavors, cada pregunta es convertia en un camp de batalla: jo la girava mil vegades, buscant una resposta diferent, i ell hi insistia, insistia i insistia, fins que es posava moderadament frenètic i m'engegava amb un exabrupte. A partir d'aquí, la cosa anava millorant: excitat, se li escapava alguna indiscreció –petita– i, al final, em mirava per damunt les ulleres Pierre Cardin i deia alguna cosa així com: "Què? Has quedat contenta?".

I jo me n'anava a casa amb la sensació que duia un tresor a l'enregistradora. Després, quan ja no tenia remei, sempre m'adonava que m'havia tornat a enredar: la indiscreció era mínima; les revelacions, quasi insignificants; allò tan fort que m'havia semblat sentir, ho havia dit només amb un gest, un alçament de celles o un somriure sardònic. No era enregistrat.

El cardenal era mot intel·ligent i un gran conversador, però sobretot era molt astut. I, per a un periodista, discret fins a l'exasperació. Dels vius, no en podia dir els noms –o repetir-ne les converses–, perquè no els havia demanat permís; dels morts, perquè seria de mal gust. Els secrets que no eren d'estat eren personals, o si no, secrets de confessió. Hi havia dies que m'hauria tirat per la finestra.

Però, per sort, sobre la seua vida i els seus sentiments no tenia secrets, i en això –que era el que a mi m'interessava–, fou

generós. La seua família i els seus amics, la solitud, les pors, els plaers, els diners, els gustos..., de tot allò que retrata un home, crec que en vaig tenir una ració acceptable. A Monsenyor, li agradava d'explicar-se i, pel que fa a la seua vida personal –fora els límits de l'estricta intimitat–, s'esplaiava a pleret.

El temps establert per a les entrevistes era d'una hora i mitja el dissabte i una hora el diumenge. No hi havia pròrrogues ni excepcions: oficialment, el cardenal estava molt ocupat. Encara no havia passat un quart d'hora, que ja començava a mirar-se el rellotge. Ho feia sense dissimular i amb parsimònia, cada vegada més sovint. Quan s'acostava el final de l'entrevista, m'engegava amb un: "I ara prou, que sóc vell i em canse!". Cap dels dos no ens ho creïem, però era clar que tocava de plegar. S'espolsava la sotana, plena de cendres i minúscules cremades, i se m'espolsava a mi, gairebé sense donar-me temps de concertar la pròxima cita.

Sempre el recorde fumant i tossint, alternativament. Ho feia amb tant de plaer, que crec que durant mesos va fingir de no adonar-se que estava embarassada, només per no haver de privar-se de fumar-me com un salmó. (Jo, fumadora en excedència temporal, em moria d'enveja.) Un dia vaig demanar-li què en deia el metge de tants de puros i de tanta picadura. Va bufar displicentment: "Diuen tantes ximpleries els metges...".

Monsenyor no feia cap mena d'esforç per resultar un avi entranyable, i no ho era gens. La seua família l'adorava, començant per donya Vicenta, la germana, i supose que amb ells en tenia prou. A la resta de la humanitat –incloent-m'hi a mi, evidentment–, el cardenal li imposava un tracte distant, sense protocol, però sense confiances. Jo mai no vaig acabar de veure en Monsenyor el rector de poble que a ell li agradava d'imaginar-se i que el tòpic ha acabat consagrant. Era massa alt i massa elegant, fins a un punt d'involuntària coqueteria –"jo mai no he estat *guapo*, però de jove tenia un tipus airós..."–, i tenia una autoritat in-

"Tarancón era molt intel·ligent i un gran conversador, però sobretot era molt astut. I per a un periodista, discret fins a l'exasperació."

nata que hauria fet quadrar Durruti i tot.

Tampoc no vaig veure enlloc el "bisbe revolucionari" que encara s'imaginen alguns. El Tarancón octogenari que jo vaig conèixer era un home demòcrata i tolerant, sí, però molt pràctic, de creences re-

ligioses molt ortodoxes i d'ideologia força conservadora. A més, li agradava de manar i no ho dissimulava: els anys de la transició, quan controlava amb mà de ferro l'església espanyola, van ser els més apassionants i intensos de la seua

vida, com confessava amb enyorança.

Vist en el jardí, amb aquella capa esplèndida i la sotana agitada pel vent, feia un papa excel·lent, almenys des del punt de vista estètic. Segurament que també ho hauria estat des d'uns altres punts de vista, però no em toca a mi de fer-ne l'article. D'allò que ja dubte una mica és si haguera estat un gran missioner, rebec com era a impartir doctrina. No me'l puc imaginar convertint infidels. Per la part que em toca, puc assegurar que no tan sols no va intentar de convertir-me, sinó que ni tan sols es va molestar a investigar si calia fer-ho. Jo li ho vaig agrair.

Tampoc no es va molestar, el dia que el va rebre, a donar un cop d'ull al primer exemplar del *nostre* llibre. Ningú no ho sabia, però li quedaven pocs dies de vida, i ja no devia trobar-se bé. Supose que el va tirar en algun racó de l'estudi, sense donar-hi importància. I ara jo, que enyore desesperadament el patiment d'aquelles converses amb el *meu* cardenal, l'únic que he conegut, malcarat i magnífic, m'he quedat sense saber què en pensava. Segurament que no en degué fer ni cas: "Què es pot esperar d'un periodista?".

Fúlvia Nicolàs

IN MEMORIAM

Eminentíssim i Excel·lentíssim Dr.

VICENT ENRIQUE I TARANCÓN

Alta Distinció de la Generalitat Valenciana
Membre del Consell Valencià de Cultura

El Molt Honorable President de la Generalitat i el Govern Valencià expressen el seu condol i, alhora, fan homenatge al Cardenal de la pau i la concòrdia i el seu compromís amb la cultura, la democràcia, l'autonomia i la reconciliació.